

Besluten on statsandelar för år 2026

Stadsstyrelsen 09.02.2026
248/02.02.2026

Beredning och tilläggsuppgifter:

finansdirektör Henrik Rainio

controller Sari Klenberg

fornamn.efternamn@borga.fi

Finansministeriet samt undervisnings- och kulturministeriet förvaltar statsandelarna till kommunerna. Ministeriernas beslut om statsandelar för följande kalenderår fattas årligen i slutet av december. Besluten om statsandelar för år 2026 har fattats vid ministerierna 18.12.2025 och 30.12.2025 och har mottagits av registratorskontoret i januari 2026. Enligt besluten uppgår Borgå stads statsandelar för år 2026 till sammanlagt 51,8 miljoner euro. I den budget som fullmäktige godkände i november 2025 uppskattades det sammanlagda beloppet av statsandelarna för 2026 till 51,2 miljoner euro. Beloppet av statsandelarna i budgeten baserade sig på prognoser som upprätthölls av Finansministeriet och Kommunförbundet samt på uppskattningar av antalen enheter för kalkylmässiga grunder för statsandelen. I och med ministeriernas beslut om statsandelar är det nödvändigt att höja statsandelarna i stadens budget 2026 med 0,6 miljoner euro.

Statsandelssystemet

Genom statsandelssystemet deltar staten i finansieringen av den lagstadgade kommunala basservicen. Statsandelarna är den mest betydande delen av det statsbidragssystem som riktas till kommunerna. Statsandelarna bestäms på kalkylerade grunder och betalas automatiskt till kommunen utan särskild ansökan. Dessutom kan kommunerna på ansökan beviljas statsunderstöd.

Statsandelen är en allmän inkomstpost som inte har öronmärkts för någon bestämd service. Kommunen beslutar själv om användningen av sina statsandelar, på samma sätt som sina skatteinkomster, och drar ekonomisk nytta om den ordnar sina tjänster kostnadseffektivt.

Kommunens finansiering genom statsandelar består administrativt av två delar: 1) statsandelen för kommunal basservice, som förvaltas av finansministeriet, och 2) statsandelen för undervisnings- och kulturverksamhet, som förvaltas av undervisnings- och kulturministeriet.

Statsandelen för basservice som förvaltas av finansministeriet är den mer betydande av dessa ekonomiskt sett. Även om man utifrån den administrativa fördelningen kunde dra andra slutsatser, bestäms största delen av statsandelsfinansieringen för småbarnspedagogik och grundläggande utbildning i kommunerna via beräkningsgrunderna för statsandelen för basservice som administreras av finansministeriet.

Statsandelen för basservice består av utjämning av kommunernas kostnadsskillnader och utjämning av inkomstbasen. Grunden för beräkningen av kostnadsskillnaderna är förutom invånarantalet och åldersstrukturen också olika omständighetsfaktorer. Inkomstbasen utjämnas genom en utjämning av statsandelen, som baserar sig på kommunens skatteinkomster. Till kommunerna betalas också ersättning för skatteförluster som en särskild del av den egentliga statsandelen för basservice.

I samband med välfärdsområdesreformen minskade kommunernas statsandelar då social- och hälsovårdsdelarna av basservice överfördes från statsandelarna till finansieringen av välfärdsområdena. Dessutom utjämnas de utgifter och inkomster som överförts från kommunerna i samband med reformen genom de utjämningselement som permanent ingår i statsandelarna, utjämningen av systemändringen och en förändringsbegränsning. Å andra sidan ökade kommunernas statsandelar vid ingången av år 2025, då organiseringsansvaret för arbets- och näringsstjänster övergick till kommunerna och överföringen av uppgifterna och ansvaret för finansiering av utkomstskyddet för arbetslösa kompenserades genom en ökad statsandel.

Finansieringssystemet för undervisnings- och kulturverksamhet fungerar som en del av kommunernas statsandelssystem och systemet finansierar de driftskostnader för ordnandet av utbildning och kulturservice som inte täcks av statsandelen för basservice. Dessutom deltar kommunerna via finansieringssystemet för undervisnings- och kulturverksamhet i finansieringen av gymnasieutbildningen och yrkesutbildningen, eftersom den statsandel för undervisnings- och kulturverksamhet som kommunerna får dras av från den invånarspecifika självfinansieringsandelen för gymnasieutbildningen och yrkesutbildningen.

Yrkesutbildningen sköts huvudsakligen av utbildningssamkommuner eller fristående aktiebolag och finansieringen riktas direkt till utbildningsanordnarna, varvid statsandelen för undervisnings- och kulturverksamhet i de flesta kommuner syns som negativ i statsandelskalkylerna.

Inom undervisnings- och kulturverksamhet består finansieringen enligt utbildningsform av inkomsterna av de prestationer och kalkylerade priser per enhet som ligger till grund för finansieringen. Prestationerna är typiskt antalet studerande, undervisningstimmar, studerandedygn eller -veckor och inom kulturverksamhet kommunens invånarantal eller årsverken. I olika serviceformer varierar principerna för hur priset per enhet bildas. Priset per enhet kan vara specifikt för utbildningsanordnare, per grupp eller riksomfattande.

Beslut om statsandelar 2026

Statsandelarna i Borgå kommer att uppgå till cirka 51,8 miljoner år 2026 och de förblir i sin helhet på fjolårets nivå.

Av statsandelarna är cirka 47,4 miljoner euro statsandelen för basservice när summan ifjol var 48,1 miljoner euro. Beloppet på social- och hälsovårdsposterna som ingår i statsandelen för basservice är år 2026 cirka 16 miljoner euro medan summan var förra året cirka 16,9 miljoner euro. Utjämnningen av inkomstbasen som baserar sig på skatteinkomster minskar statsandelarna till Borgå år 2026 med 2,5 miljoner euro, medan minskningen året innan var 1,3 miljoner euro. Kompensationerna för skatteförluster ökar statsandelarna med 4,4 miljoner euro år 2026 jämfört med 4,7 miljoner euro året innan.

Statsandelen för undervisning- och kulturverksamheten är år 2026 negativ och minskar stadens statsandelar med cirka 0,1 miljoner euro när staden ifjol fick denna statsandel 0,2 miljoner euro. Beloppen av prestationerna och priserna per enhet för undervisnings- och kulturverksamhet påverkar statsandelarna i ett senare skede.

På lång sikt minskar statsandelarna i Borgå betydligt om antalet barn minskar på lång sikt i enlighet med prognoserna, eftersom största delen av stadens statsandelar baserar sig på antalet barn i olika åldersgrupper. Också många slags statliga anpassningsåtgärder och lagändringar minskar statsandelarna för Borgå, eftersom kostnaderna ofta inte beaktas fullt ut i ministeriernas olika beräkningsparametrar för statsandelar. Totalreformen av statsandelar som hade planerats träda i kraft vid ingången av år 2027 kommer inte att avancera under den nuvarande regeringsperioden men det är sannolikt att statsandelssystemet i framtiden ändå kommer att reformeras på ett sätt som är skadligt för Borgå.

Bilagor

Finansministeriets beslut om statsandelar för kommunens basservice och om kompensation för skatteförluster som beror på ändrade skattegrunder år 2026

Undervisnings- och kulturministeriets beslut om statsandel för undervisnings- och kulturverksamheten i kommunerna samt om finansiering till samkommuner, registrerade samfund och stiftelser år 2026.

Stadsdirektören

Stadsstyrelsen beslutar föreslå stadsfullmäktige att följande budgetändringar görs i stadens budget för år 2026:

Inkomsterna från statsandelar år 2026 höjs med 0,6 miljoner euro till 51,8 miljoner euro.

Paragrafen justeras genast.